

С.Д.АСФЕНДИЯРОВ атындағы Қазақ Ұлттық
Медицина университеті

ЖЕДЕЛ МЕДИЦИНАЛЫҚ КӨМЕК КӨРСЕТУ КАФЕДРАСЫ

Өмірге қауіп төндіретін жүрек-қантамыр
жүйесі аурулары кезіндегі жедел көмек
көрсету және диагностикалау алгоритмі.
Ересектердегі және балалардағы кененттен
өлу синдромы. Ж.Ө.Р.

К.м.н., доцент
Альмухамбетов
Мурат Кадырович

(рекомендации Европейского Совета по
реанимации **ERC' 2010**)

Жоспар

- Маңыздылығы
- Кенеттен өлу синдромы
- Балалардағы кенеттен өлу синдромы
- Клиникалық өлім
- Жүрек-өкпелік реанимация
- ЖӨР этаптары
- Базалық және кеңейтілген ЖӨР
- ЖӨР тиімділігінің критерийлері
- ЖӨР-ді тоқтату
- Әдебиеттер

Маңызды

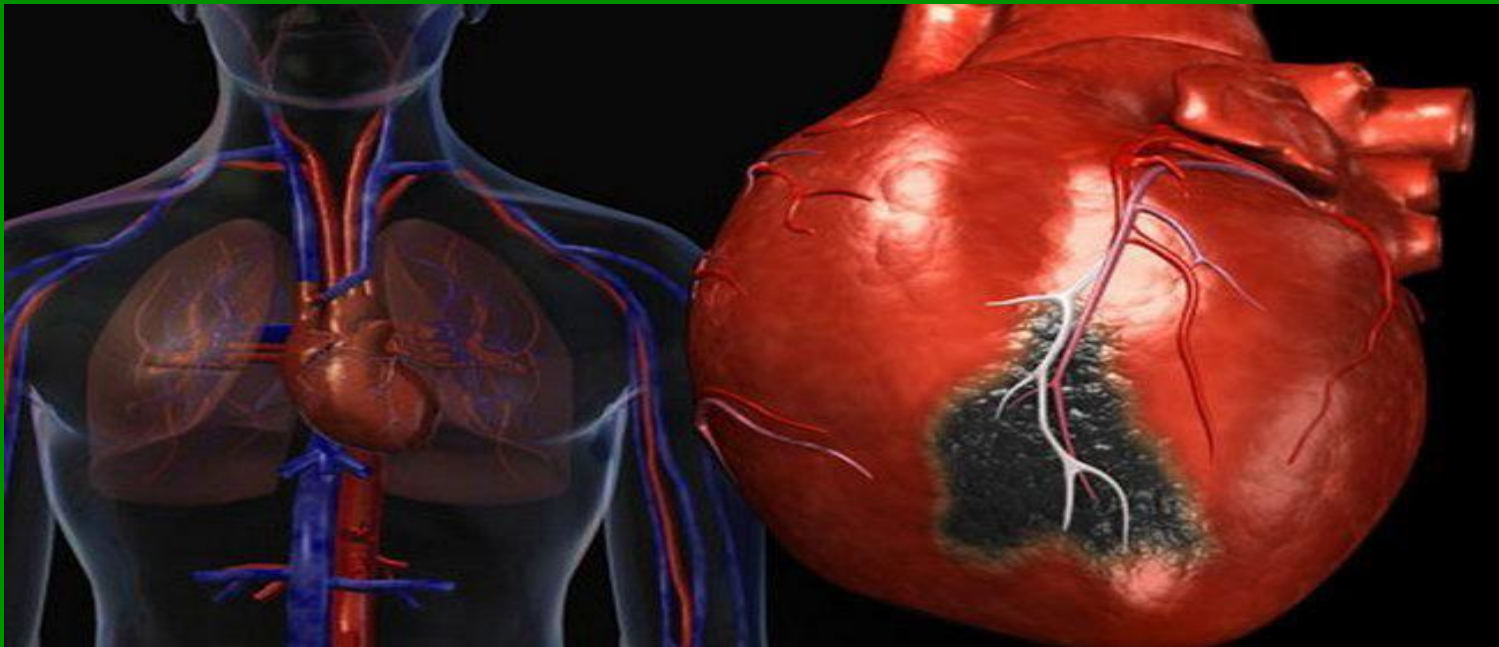
- 17-61% науқастардың қанайналымын қайта қалпына келтіруге болады
- Реанимациялық іс-шаралардың сәттілігі 60%-дан жоғары көрсеткішті алады, егер бұл іс-шараларды ABC әрекеттерін білетін адамдармен жүргізілсе.

Кенеттен өлім

- ✓ Осы уақытқа дейін жағдайы тұрақты болып келіп, өзін жайсыз сезіну симптомдары басталғаннан кейін бірден немесе 60 минут ішінде
- ✓ Бұл жерге жарақат салдарынан өлтіру, асфиксия, суға бату және улану кезіндегі өлімдер жатпайды
- ✓ Кардиогенді және кардиогенді емес генезді болуы мүмкін.

Кенеттен болған коронарлы өлім

Жүректің ишемиялық ауруы- кенет өлімнің негізгі бір себебі болып табылады. Кенет жүрек тоқтауы барлық өлім ішінде 15—30% жағдайда кездеседі. Коронарлы өлім жиілігі 1000 тұрғынға шаққанда 0,36—1,28 құрайды.

Кенеттен қайтыс болған нәресте синдромы

- Тыныс алу жеткіліксіздігі кенеттен қайтыс болған сау нәресте немесе сау бала, онда кейінгі летальдық өлім себебін анықтай алмайды.
- Жиілігі 1000 жаңа туылған нәрестелерге шаққанда 0,5 -7.
- Басым жасы- өмірінің 1-жылы, пик-2-4 ай.
- Толық үстемдік- ерлер (52-60%)

Қауіп факторлары

- Жасы- өмірінің 2-4 айы.
- Маусымы- мамыр және қазан айынан _____
Шала туылған және төмен салмақта туылған балалар
Q-T интервалының ұзару синдромы
Баланың жату қалпы- ұйықтар кезде ішке қарай
- Баланы жұмсақ төсек орынға жатқызу
Отбасында түсініксіз себептерден нәрестенің кенеттен қайтыс болуы
- Балалар цианоз және апноэ ұстамаларымен туылуы
- Жүктілік кезінде темекі және наркотикалық заттарды қолдану
- Жас ана (17 жастан төмен).
- әлеуметтік тұрмысы нашар, анасының сапасыз тамақтануы

МКБ-10 бойынша коды:

- **R96 Белгісіз себептермен болған өлімнің басқа түрлері**

R95 Емшек жасындағы баланың кенеттен өлімі

Жүрек қызметі тоқтауының механизмі:

Кардиогенді

- ✓ **Қарынша фибрилляциясы** – жеке бұлшық ет будаларының ретсіз, әр уақыттағы, тиімсіз жиырылуы.
- ✓ **Қарыншалық тахикардия**
- ✓ **Асистолия**
  - біріншілік
  - екіншілік
- ✓ **Электромеханикалық диссоциация** – жүрек бұлшық еті ЭКГ-да тіркелетін тағы биоэлектрлік потенциалдар өндіреді, бірақ жүрек жиырылуы болмайды;
- ✓ **Брадиаритмия**

Жүрек қызметі тоқтауының механизмі:

КАРДИОГЕНДІ ЕМЕС:

◆ 4 «Г»

- Гипоксия
- Гиповолемия
- Гипер/гипокалиемия
- Гипотермия

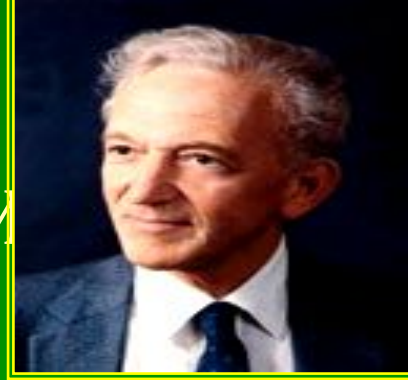
◆ 4 «Т»

- Тампонада
- Токсемия
- Тромбоэмболия
- Күштежелі пневмоторакс

- ***Клиникалық өлім – қанайналымның және тыныстың жедел тоқтауы (5минут ішінде), осы кезде ағзаның өмірге маңызды қызметтерін қалпына келтіруге болады***

- ***Бұйрық: ҚР-ның ДССМ №372 9.06.2011дан «ҚР тұрғындарына анестезиологиялық және реанимациялық көмек көрсететін мекемелеріне қатысты Ережелерді бекіту туралы »***

Жүрек өкпелік реанимация

- Бұл кешенді түрде тоқтаған қанайналымды және тынысты қайта қалпына келтіруге бағытталған іс-шара.

Стадия I — элементарное поддержание ЖИЗНИ

A (airway open) —
восстановление
проходимости
дыхательных
путей

**B (breath for
victim) —**
экстренная ИВЛ и
оксигенация

**C (circulation
blood) —**
поддержание
кровообращения

Стадия II — дальнейшее поддержание ЖИЗНИ

D (drug) —
медикаменты и
инфузионная
терапия

E (ECG) —
электрокардиогра
фия

F (fibrillation) —
дефибриляция

Стадия III — длительное поддержание ЖИЗНИ

G (gauging) —
оценка
состояния

**H (human
mentation)**
восстановление
сознания

I — коррекция
недостаточности
функций органов

СТАДИЯ I. Өмірді сақтап қалу

(реанимация бойынша ЕуроОдақтың жаңа ұсыныстары **ERC' 2010**)

С этап (Circulation)

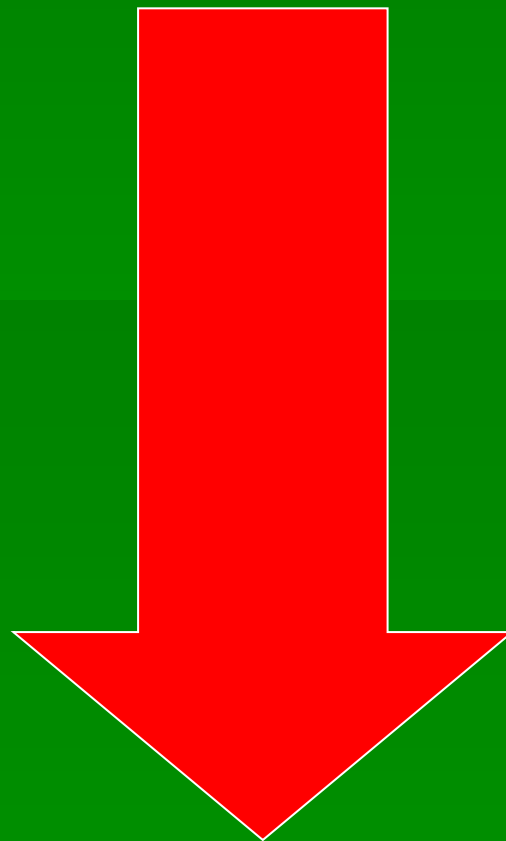
Қанайналымды қалпына келтіру, яғни жүрекке жабық массаж жасаудан бастау

А этап (Air way)

тыныс жолдарының өткізгіштігін қалпына келтіру

В этап (Breathing)

Өкпені жасанды желдету әдісіне өту.

Қауіпсіздікті тексеру

- Жеке қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында пациенттің және басқалардың қауіпсіздігін тексеру

1) Ес жағдайын анықтау:

- Қатты айқайлау және екі жақ иығынан соғып қарау

2) Қан айналымының бар-жоқтығын анықтау:

- Екі жақ ұйқы артериясындағы пульс: қолдың сұқ және ортаңғы саусақтарының ішкі жағымен қалқанша шеміршегінен төс- бұғана –емізік тәрізді бұлшық етіне қарай пальпациялау,

3) Тыныстың бар-жоқтығын анықтау ■

- Кеуде торы экскурсиясын визуалды бақылау

Көмек шақыру

- Жедел жәрдем бригадасын шақыру
- Арнайы бір адамды көрсетіп шақыру
- 103 телефонына қоңырау шалу

Зардап шегушіні дайындау

- Қатты жерге арқасымен жатқызу
- Кеуде торын киімінен босату

**Базалы жүрек-өкпе
реанимациясын өткізуге кірісу**

С этап (Circulation)

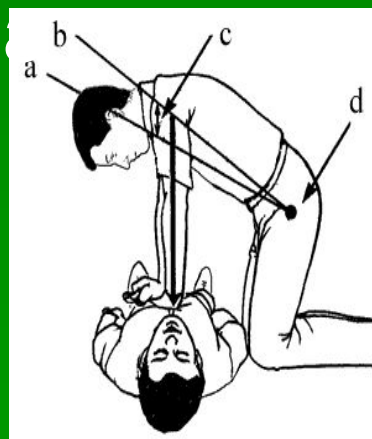
Жүрекке тікелей емес массаж жасау(жабық) :

- Госпитальға дейінгі этапта тек қана жабық және тікелей емес массаж болуы мүмкін(яғни кеуде қуысын ашпай);

Жүрек компрессиясын жүргізу:

✓ Қолды орналастыру (бір қолдың негізін екінші қолдың сырт жағына қою, шынтақтар тікелей орналасқан, иықтар алақан бойымен орналасқан) кеуденің төменгі үштен бір бөлігіне (семсер тәрізді сүйектен жоғары)

✓ Кеуде қуысын даусымызды шығарып отырып 30 рет басу

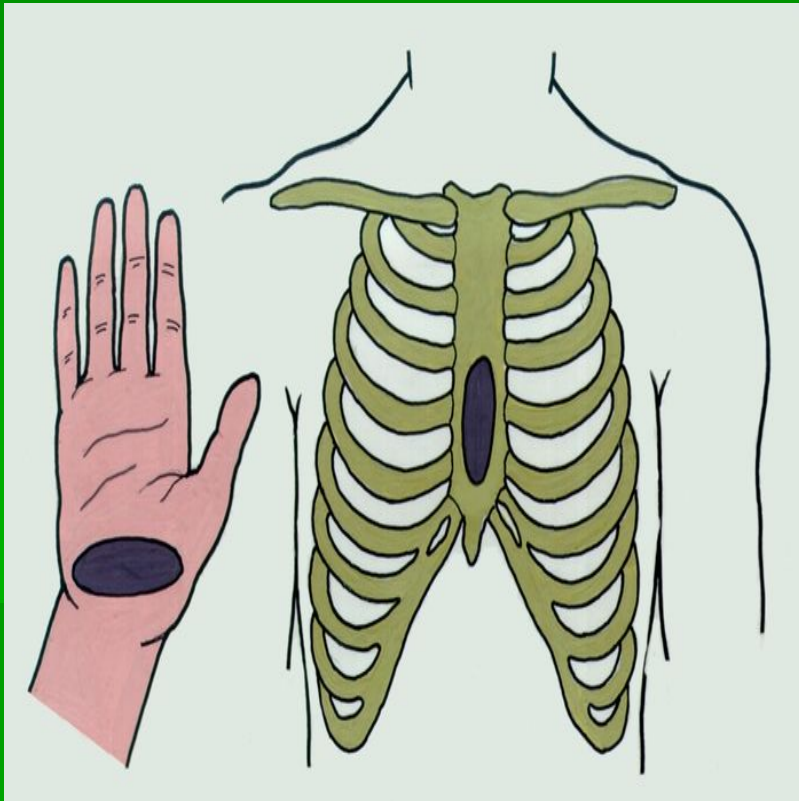

Жүрек компрессиясын жүргізу:

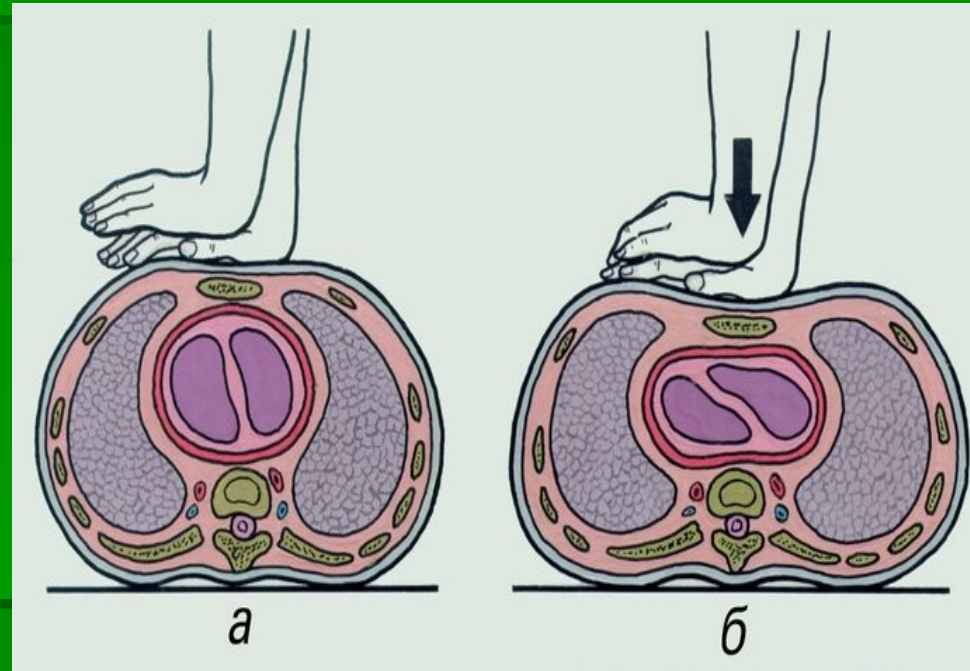

- Тереңдігі 5 см-ге дейін
- Жиілігі минутына 100 реттен кем емес
- Әр компрессиядан кейін кеуде қуысы толық қалпына келу керек
- Компрессия аралығындағы үзілісті барынша қысқарту
- (10 сек-тан аз)

Жүрекке тікелей емес
массаж кезінде қолдың
кеудеге орналасатын
жері

Жүрекке тікелей емес
массаждың
схемасы

а — қолды кеудеге қою
б — кеудені басу;

Балалардағы жүректің тікелей массажы:

- Кеуденің ортаңғы үштен бір бөлігі (ересектерге қарағанда жүрегі жоғары орналасқан)
- Жаңа туған балаларда бір немесе екі саусақпен, ал кіші жастағы балаларда бір қолмен орындалады.
- Компрестің жиілігі минутына 120 рет
- Емізулі балалардың кеудесіне тереңдігі 4 см, ал үлкен жастағы балаларда 5 см (кеуде торының $\frac{1}{3}$ диаметрінде) енгіземіз.

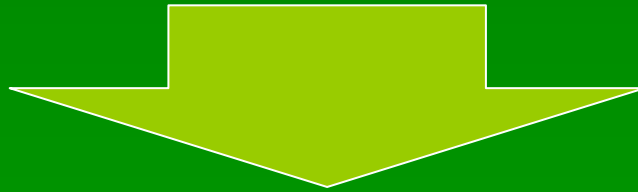
Жүрек жабық

массажсының асқынулары

- Қабырғалардың сынуы- кеуде торының бүйір бетінен басу
- Төстің сынуы- семсер тәрізді өсіндіден жоғары компрессия
- регургитация – семсер тәрізді өсіндінің төменгі жағы компрессиясы
- Бауыр жарылуы– семсер тәрізді өсіндіден төмен басу

Этап А (Air way)

**Тыныс жолдарының өткізгіштігін
қамтама сыз ету**

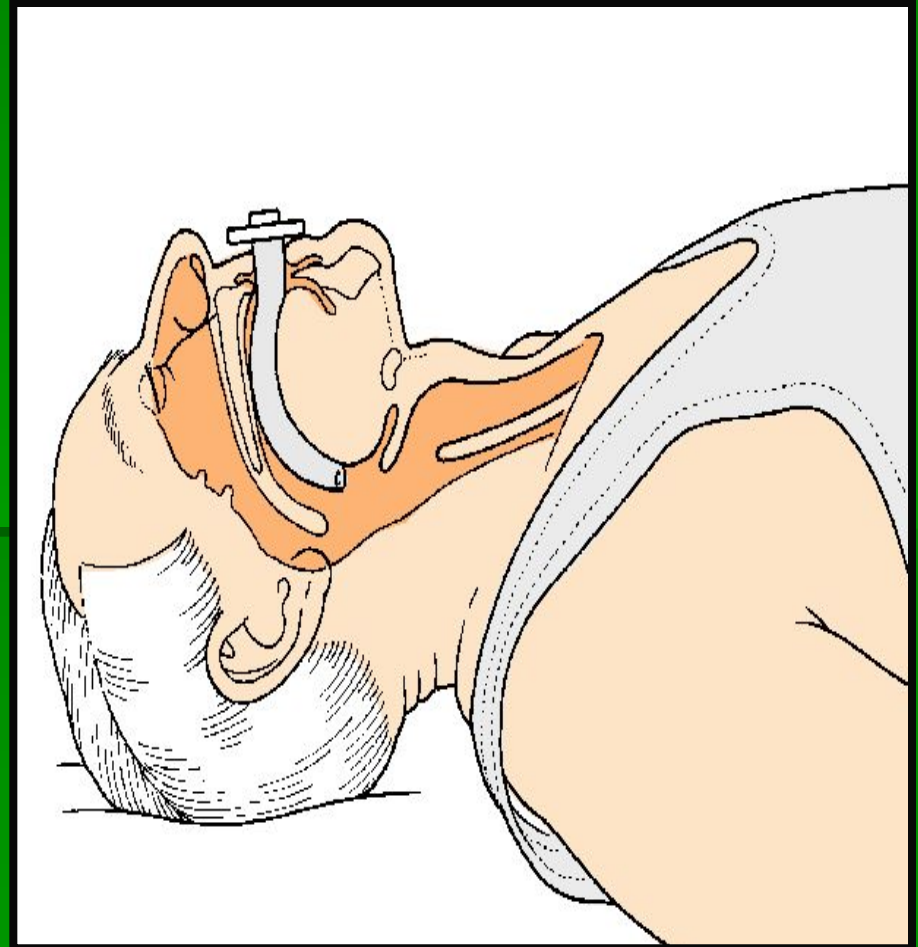
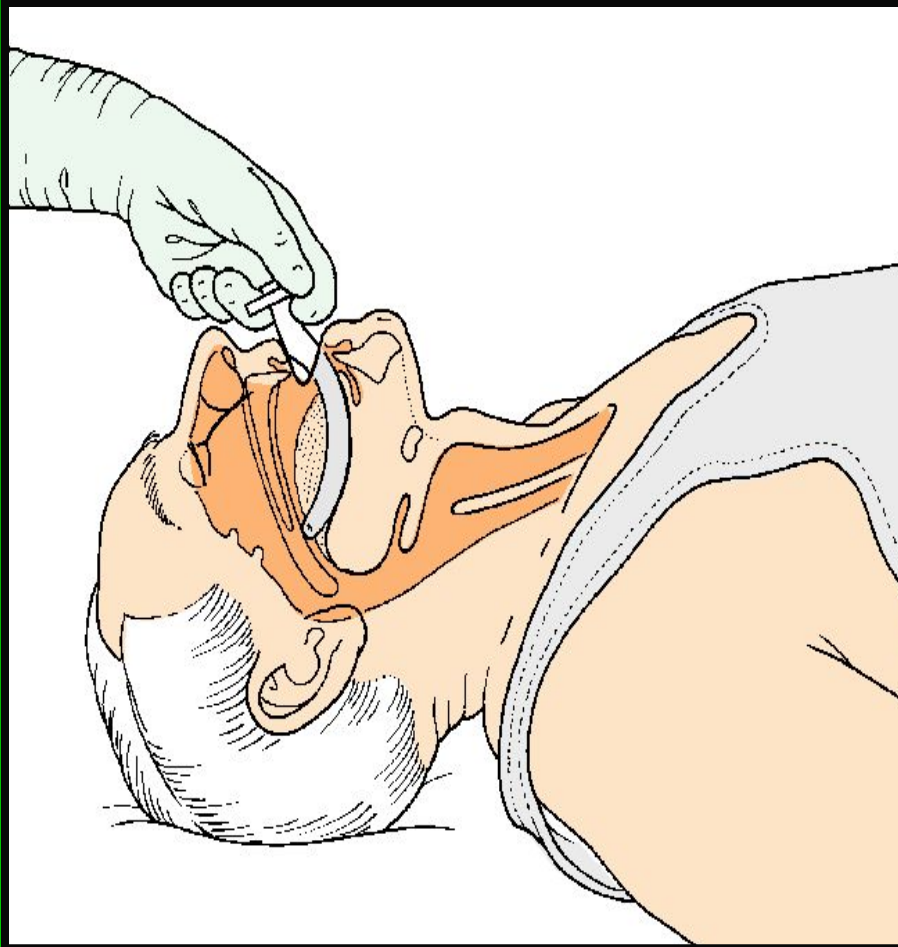
**Тыныс жолдарынң өткізгіштігін қалпына
келтірудің алтын стандарты болып Р.
Safar бойынша үштік қабылдау және
көмей интубациясы болып қалады.**

Тыныс жолдарының өткізгіштігін қалпына келтіру

- зардап шегуші бір бүйіріне немесе басын бір бүйіріне бұрып, аузын ашып ауыз қуысына және көмейге мәрлі оралған қолмен немесе арнайы сорып алғыш трубкамен ауыз қуысы санациясы жасалады.

Орофарингеальды ауа жібергішті орнату

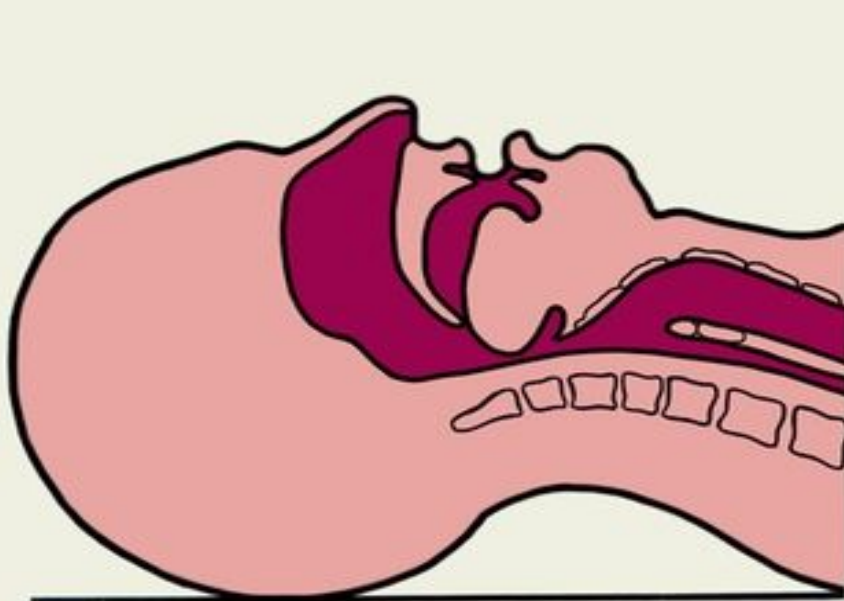
Сафардың үштік әдісі

- 1 Басты артқа шалқайту
- 2 Төменгі жақты алға қарай жылжыту
- 3 Ауызды ашу

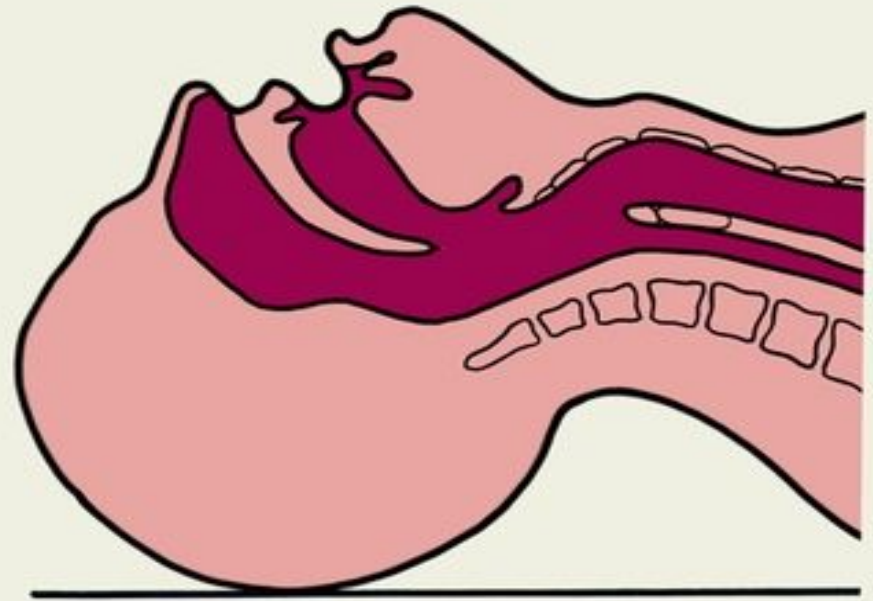

- Респираторлық жолға еркін өтуді қамтамасыз етеді

жоғарғы тыныс жолдарының сызбалық көрінісі дұрыс емес (а) және дұрыс (б) науқастың басының қалпы.

а

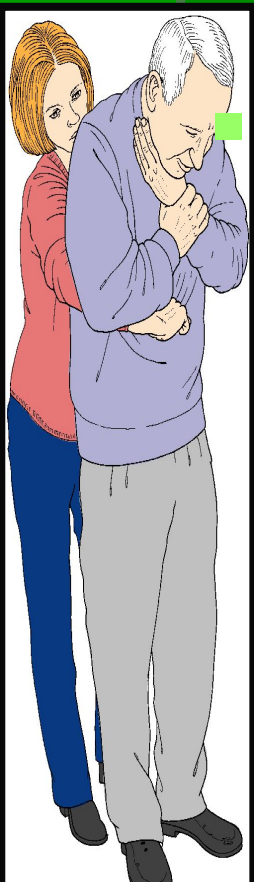

б

- Науқастың басы мен төменгі жағын ИӨЖ барлық өткізу уақытында осы позицияны орындау қажет!!!

Геймлих әдісі

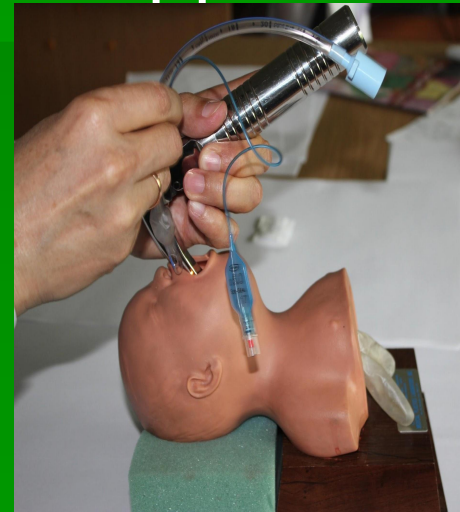
- Тыныс жолдарындағы қатты затты алу кезінде
- Зардап шегушінің денесін толығымен екі қолымен қамтып және де эпигастр аймағына 1-2 рет түрткі тәрізді қозғалыс жүргізу

КЕҢІРДЕК ИНТУБАЦИЯСЫ

- *Көрсеткіштері :*
- ӨЖ, апноэ, гиповентиляция, ұзақ уақыт механикалық вентиляцияны қажет ету
- Жоғарғы респираторлы тыныс жолдарының обструкциясы кезінде
- Тыныс жолдарын тазарту
- ИӨЖ жүргізу

I-Gel интубациялық түтігі

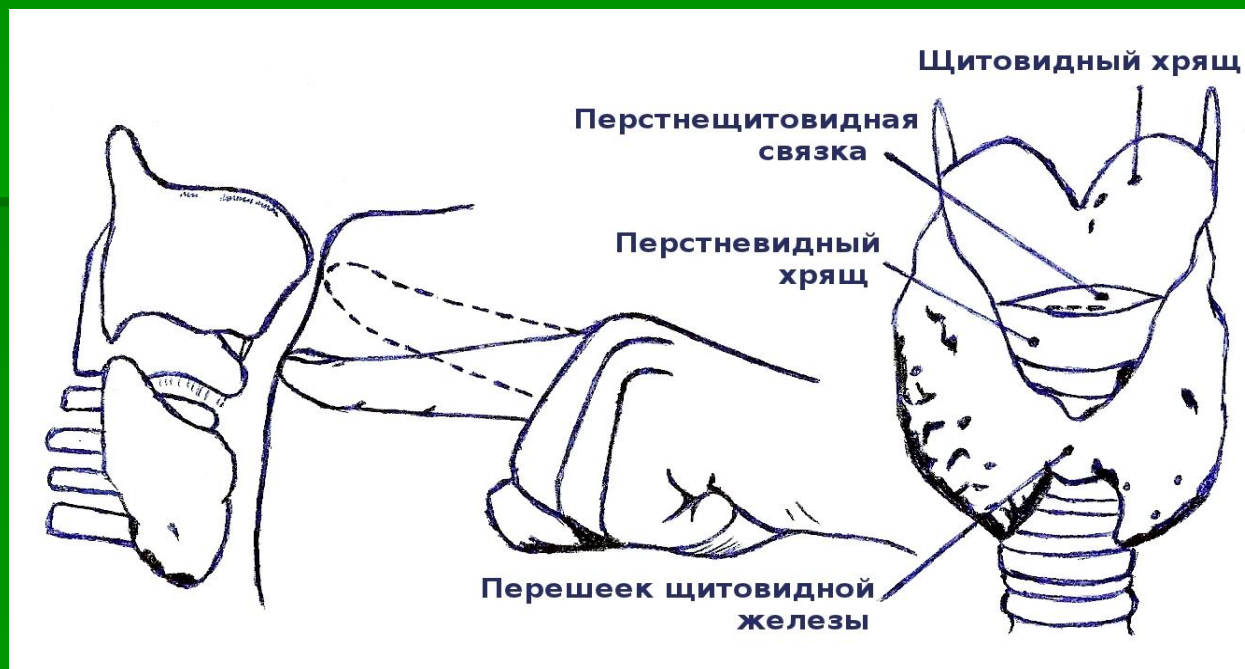
- Жұмсақ гель тәрізді мөлдір материалдан
- Кеңірдек-жұтқыншақтың нақты нұсқасы, науқастың ауыз қуысында қозғалусыз және басылусыз тұруын қамтамасыз етеді.

МИКРОКОНИКОТОМИЯ

Кеңірдек интубациясы мүмкін болмағанда немесе көмей аймағының бітелуінде

- ◆ Басты максималды артқа шалқайтылған қалыпта орындалады
- ◆ Жауырын асты аймағына кішкене валик қою

Коникотомияға көрсеткіштер

Кеңірдек интубациясын жасау мүмкін емес болғанда:

- Көлемдік қан кету
- Тоқтаусыз құсу
- Көмей тарылуы
- Ауыз-жұтқыншақ ісінуінен жоғарғы тыныс жолдарының өткізгіштігінің бұзылысы
- Жоғарғы тыныс жолдарындағы бөгде зат
- Тырысу кезіндегі тығыз түйіскен тістер
- Ірі түзілістер
- Беттің ауыр жарақаты

В кезең (Breathing)

ӨКПЕНІҢ ЖАСАНДЫ ЖЕЛДЕТІЛУІ

ӨЖЖ-нің «ауыздан ауызға» жасалу әдісі

- Жан сақтаушы науқастың мұрнын екі саусақпен жауып, демді алып, аузын науқастың ерніне түйістіріп, демін оның тыныс жолдарына шығарады.
- Ары қарай жан сақтаушы кішкене алыстап, науқастың тыныс жолдарынан ауаның шығуына мүмкіндік береді.

- Тыныс алудың оптимальды көлемінің өлшемі 400 мл-ден 600 мл-ге дейін (6-7 мл/кг) құрайды. Оптимальды үрлеу жиілігі минутына 10-нан артық емес, өкпе гипервентиляциясын болдырмау үшін.

Бала жасына байланысты ӨЖЖ ерекшеліктері.

- Бір жасқа дейінгі бала:
  - «ауыздан-ауызға және мұрынға»
  - Тыныс өлшемі бет өлшеміне сәйкес болуы қажет
  - Бір жасқа дейінгі балалардағы Амбу дорбасы/ дәрігер қолының білезік буынының көлемі ересектерге арналған Амбу дорбасына сәйкес
- Бір жастан асқан бала:
  - «ауыздан ауызға»

ИӨЖ кезіндегі қауіптер мен асқынулар

- Науқастың кеуде қуысы көтерілмейді- ауа жолдарының жеткіліксіз өткізгіштігі, респираторлы жолдардың бөгде денемен обструкциясы.
- Іш аймағының ісінуі кезінде – тыныс жолдарының жеткіліксіз өткізгіштігі, қатты және тез үрлеу.

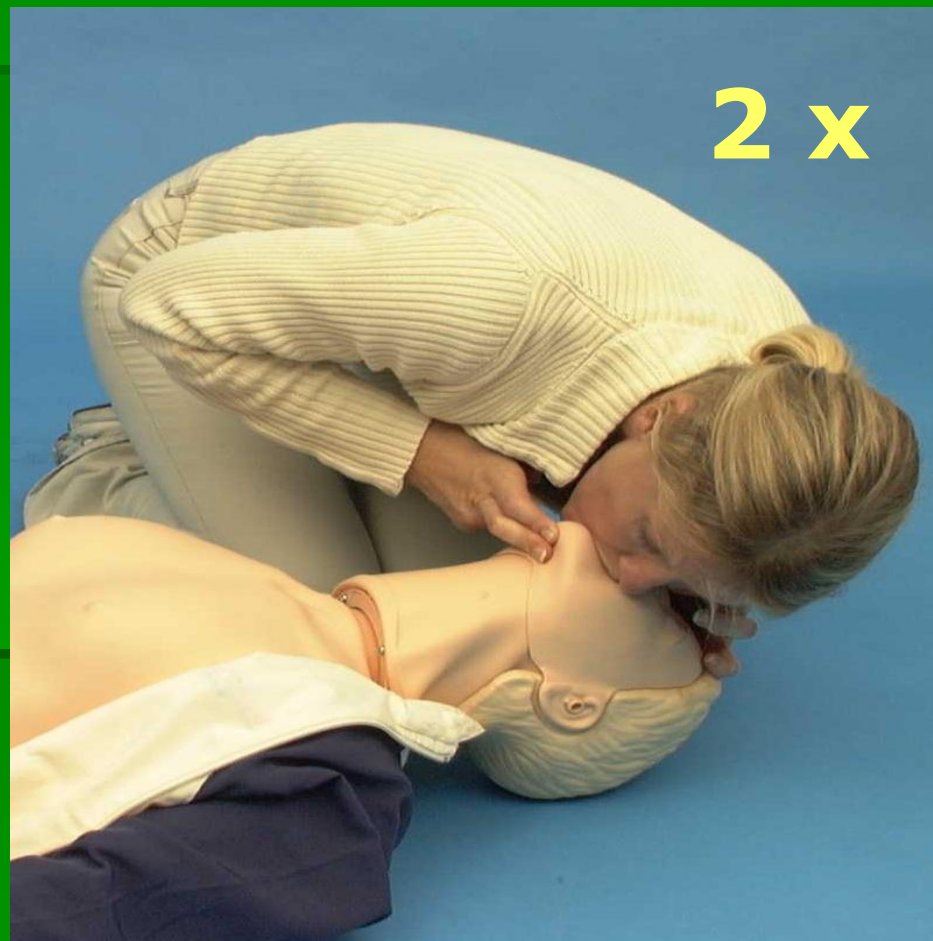
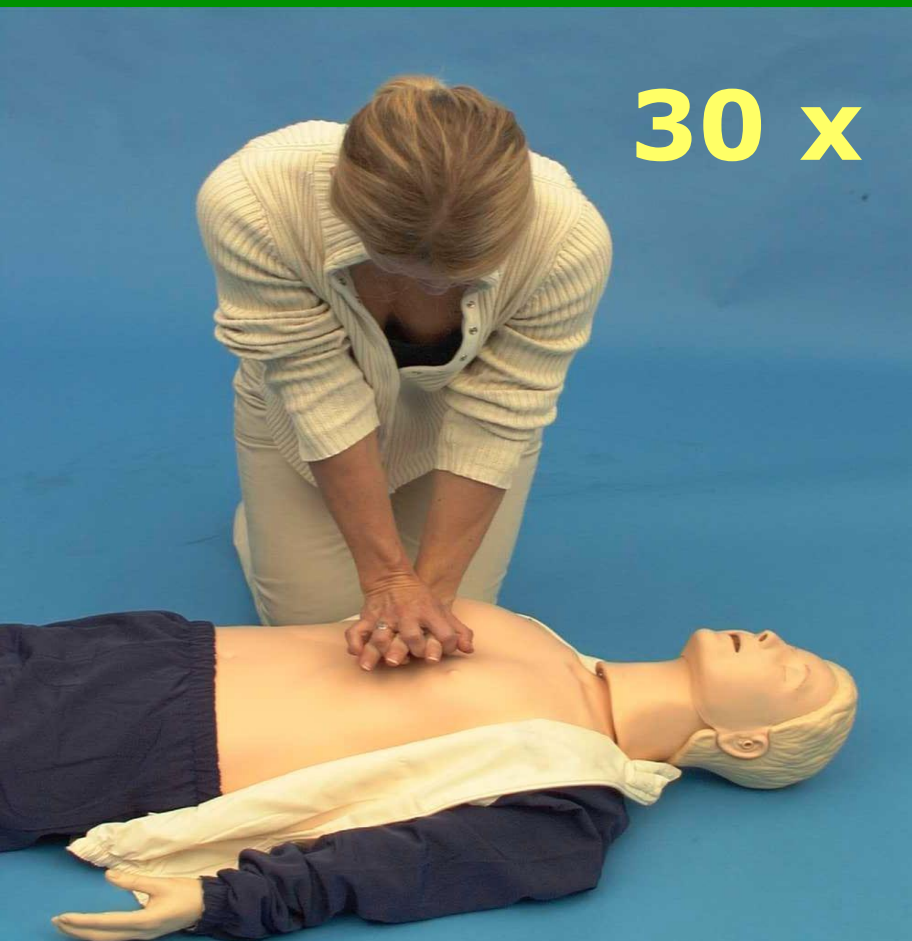
ИНГАЛЯЦИЯЛЫҚ ОТТЕГІ ТЕРАПИЯСЫ

- эндоназальды катетер,
маскалар, эндотрахеальды
немесе трахеостомикалық түтік
арқылы көмек.

Компрессия ара-қатынасы: урлеу

BLS 2010

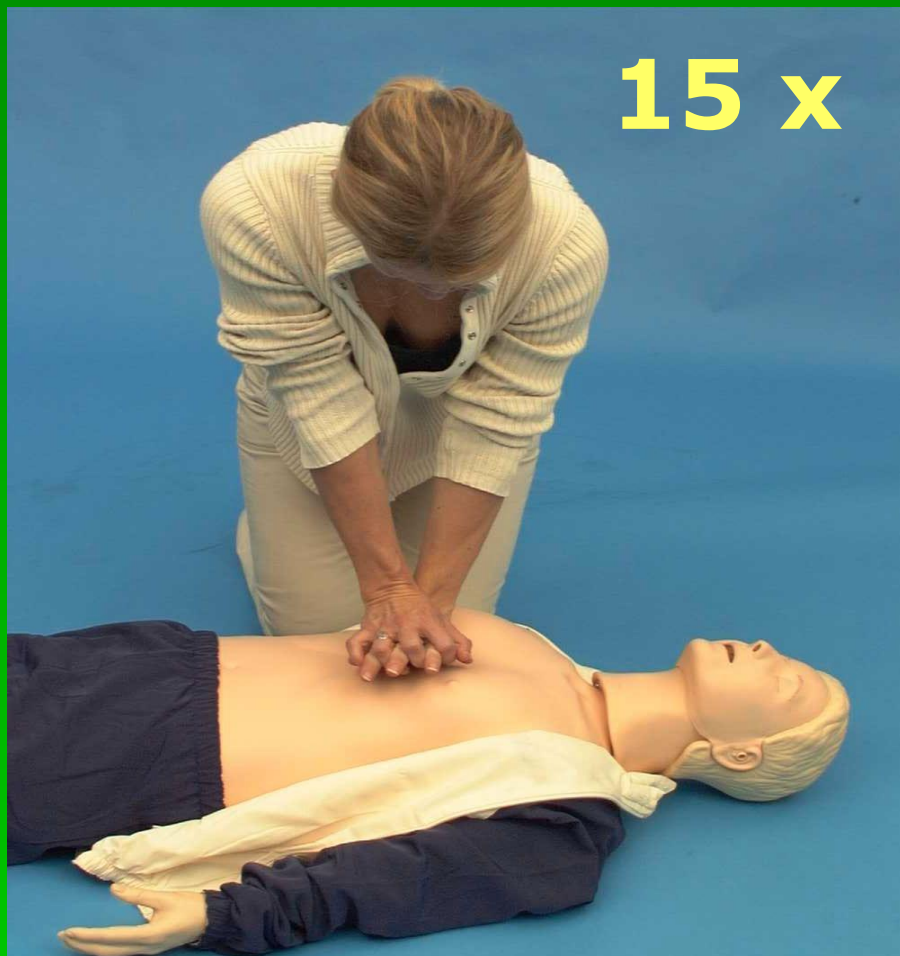

Барлық пациенттерде, жаңа туылған сәбилерден басқа

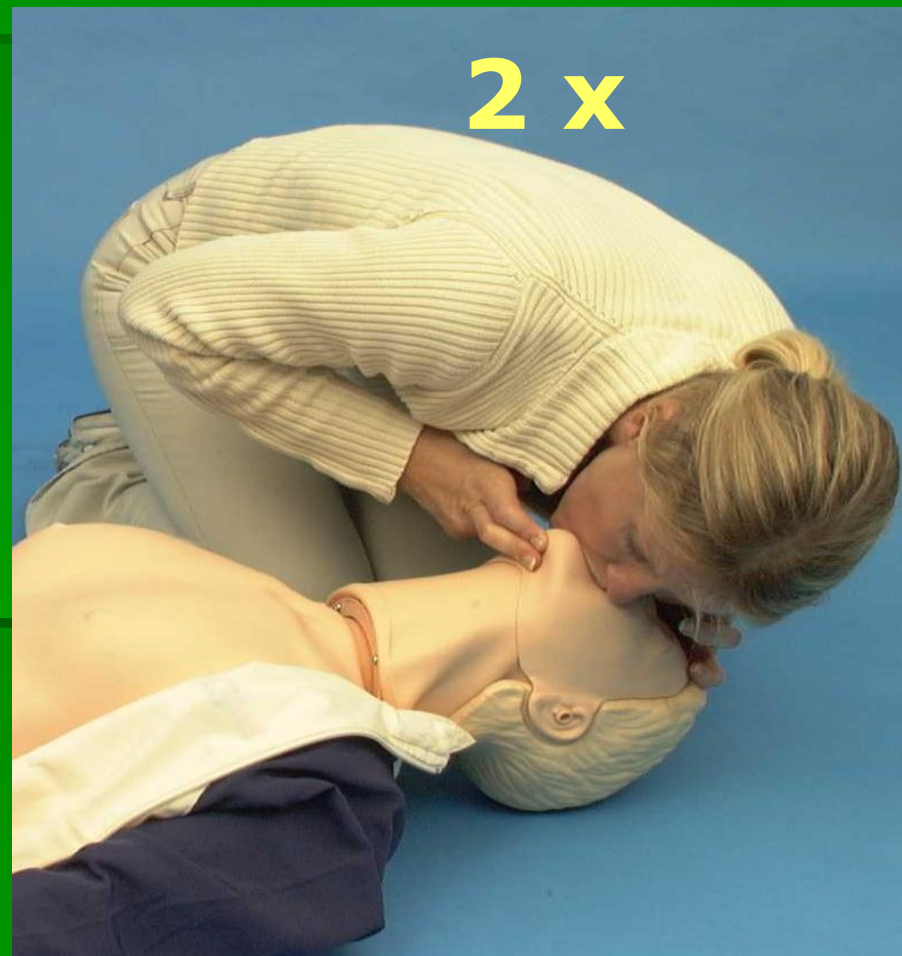
BLS

(медициналық қызметкерлер)

15 x

2 x

Бір жасқа дейінгі және одан үлкен балаларда
(екі реаниматор)

II-ші стадия — өмірін
ары қарай сақтау

D. Дәрілік заттарды жүргізу

2010-шы жылғы дәрілік препараттарды жүргізу ұсыныстар

көктамыршілік,
орталық немесе
перифериялық
ем арқылы

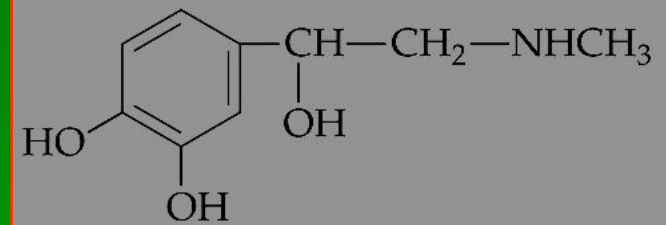
сүйекішілік,
иық немесе
асықты жілік

~~эндотрахеальды~~

Адреналин

- α және β – адреномиметиктер
- α -рецепторлар перифериялық қан тамырлардың қарсы тұруын күшейтіп ынталандырады (мидың және коронарлық қан тамырлардың спазмысыз), жүрекке массаж кезінде систолалық және диастолалық қысымды көтереді;
- β -рецепторлар – кенеттен пайда болған жүрек жиырылысы кезінде миокардтың жиырылуын жоғарылатады.
- Асистолия кезінде адреналин миокардтың перфузиясы мен жиырылғыштығын жоғарылатады, асистолияны фибриляцияға аударады.

Амиодарон

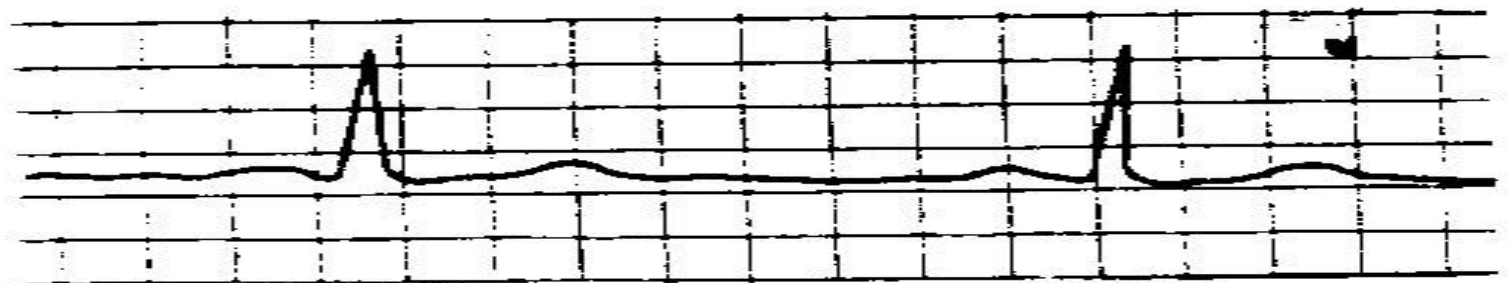
- Антиаритмиялық препараттардың III класы—K каналдары блокаторы
- антиаритмиялық препарат бірінші қатардағы ҚФ/ҚТ кезінде пульссіз, 3-ші эффефективсіз разряд кезінде рефракторлық электроимпульсті терапия.
- 300 мг (20 мл физ. ер-ді\5% глюкоза), қайталап 150 мг-нан.

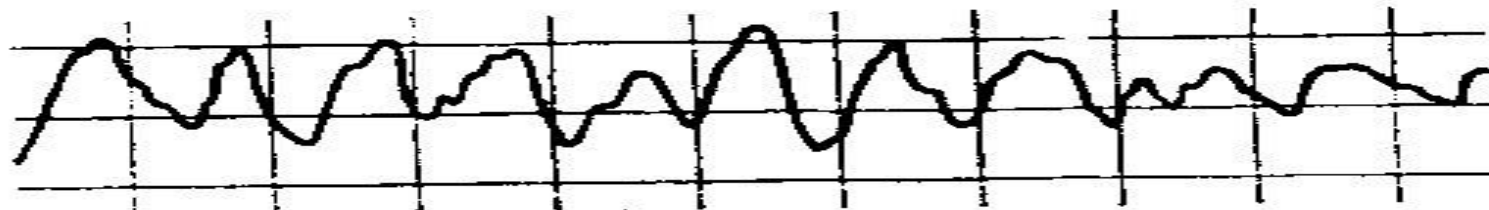
Лидокаин

- Антиаритмиялық препараттардың I B класы— натрий каналдарының блокаторы
- Амиодарон болмаған кезінде (амиодаронды толтыру мақсатында пайдаланбау)
- 100 мг (1– 1,5 мг/кг) к/і, 50 мг қажет болған жағдайда толықтыру (жалпы мөлшері 3 мг/кг 1 сағат ішінде төмен болмау керек).

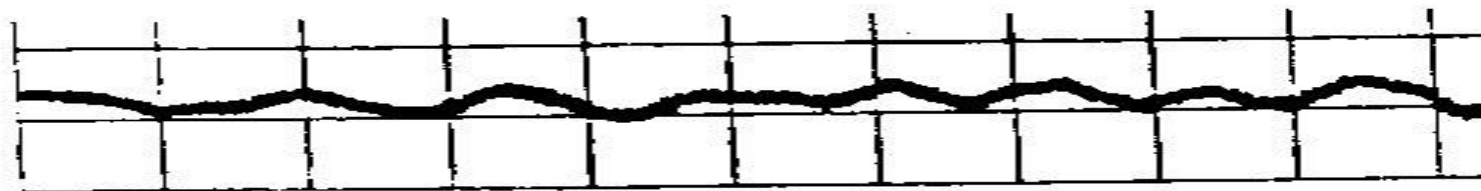
Е. ЭКГ бағалау

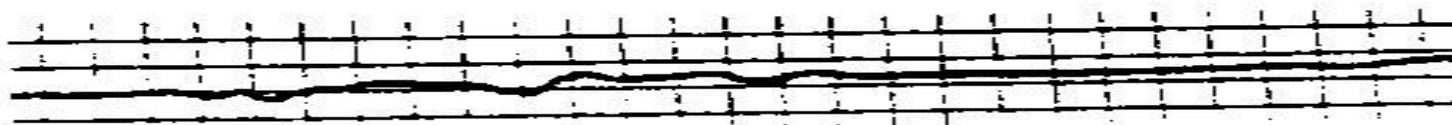
1

2

3

4

Қарыншалар фибрилляциясы (ҚФ)

- Импульстердің көптеген эктопиялық миокард ошақтарының өтуіне байланысты кардиомиоциттердің үйлесімсіз ұдайы емес жиырылуы.
- ЭКГ-де толық ретсіздік, қарыншалық комплекстердің реформациясы, әр түрлі биіктіктегі формадағы ұзындықтағы f-

толқындардың болуы.

Пульссіз қарыншалық тахикардия

- Бір немесе екі эктопиялық ошақта импульстің өтуіне байланысты, бөлек миокард бұлшықет талшықтарының жиырылуы .
- ЭКГ-де бірдей формадағы және ритмдегі қарыншалық комплекстердің қалыңдауы мен деформациясы

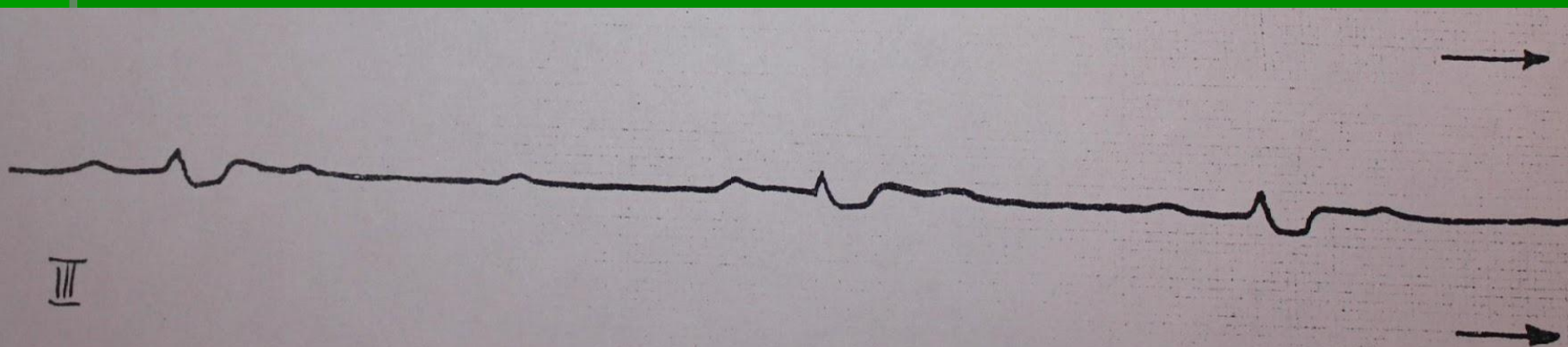
АСИСТОЛИЯ

- Жүрекше мен қарынша жиырылуы тоқтайды
- Жан сақтау нәтижесінің болжамы ҚФ-ға қарағанда нашар.

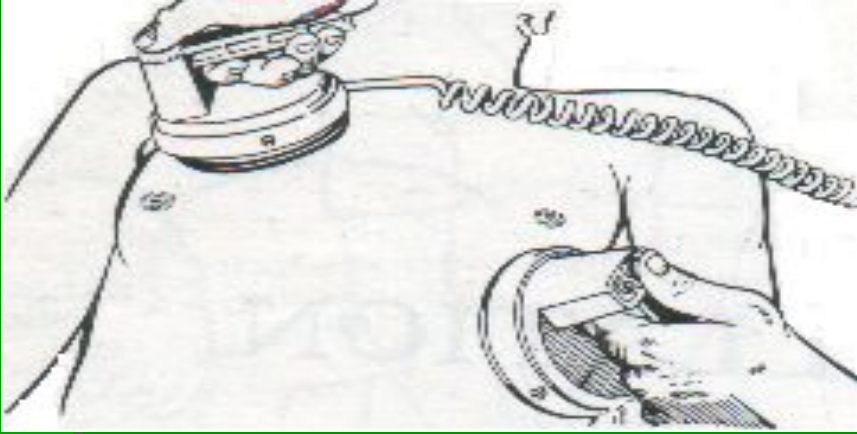

Электромеханическая диссоциация

- Жүректің электрлік белсенділігі сақталған науқастарда пульс және тыныстың болмауы жүректің электрлік белсенділігі сақталған (мониторда ритм көрінеді, бірақ пульс жоқ)

Ғ. Дефибрилляция

Қарыншалар
фибриляциясы
кезінде жасалады.

Электрлік дефибрилляция

Монофазалық дефибриляторлар -
энергия разряды 360 Дж

Бифазалық дефибриляторлар –
бірінші реттік энергия разряда 150
Дж (немесе одан төменірек деңгей,
дефибрилятор нұсқасына
байланысты) кейінгі энергияның 360
Дж дейін эскалациясы қайта
разрядтау кезінде

ДЕФИБРИЛЛЯЦИЯ - БАЛАЛАР

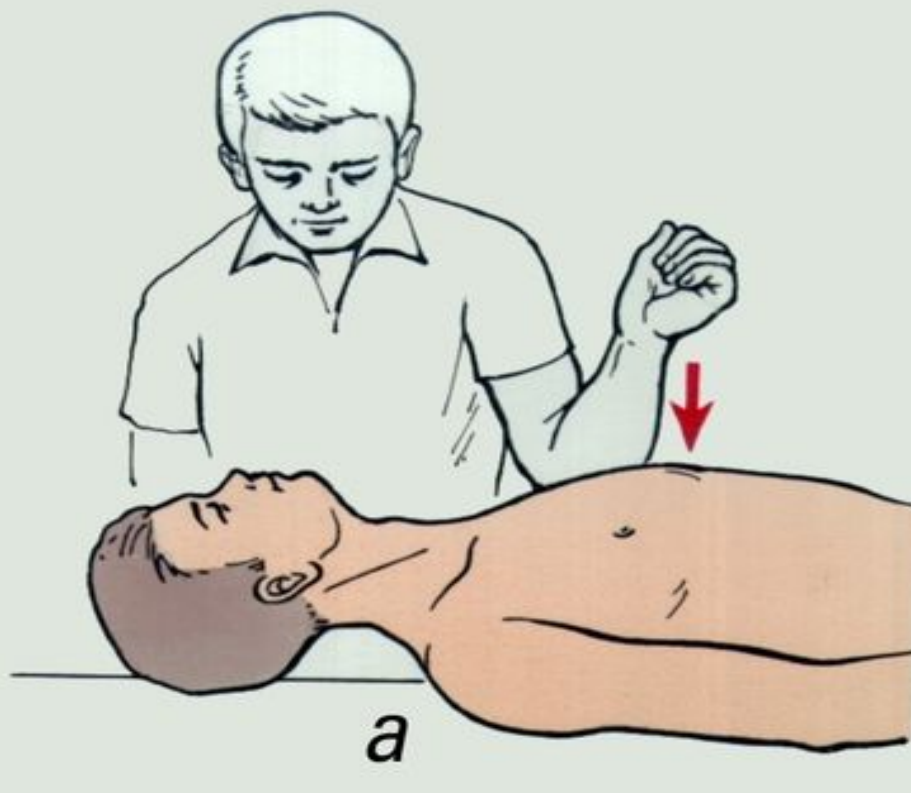
2 Дж/кг бірінші разряд,

3 Дж/кг — екінші разряд,

3,5 Дж/кг — үшінші және қалған
разрядтар

Жүрек алды соққы

Ересек науқастың жүрегiнiң тоқтауы, куәгер барында және дефибриллятор жоқ болғанда

Ырғақты мониторинг кезінде ҚТ/ҚФ бекітіледі, ал пульс анықталмайды

удар кулаком в область сердца (средняя треть грудины)

Диагностика остановки кровообращения (не более 10 сек.)

Начало сердечно-легочной реанимации: компрессия грудной клетки/ вентиляция легких в соотношении 30:2

Подключить дефибриллятор/монитор

Оценить ритм

ФЖ/ЖТ
без пульса

ЭАБП/
асистолия

Дефибрилляция
1 разряд
Биполярные:
150-360 Дж;
Монополярные:
360 Дж

СЛР
в течение 2 минут

Во время СЛР: а) Интубация трахеи и ИВЛ с частотой 10/мин и дыхательным объемом 400-600 мл (6-7 мл/кг), FO_2 1.0;
б) Компрессия грудной клетки с частотой 100/мин асинхронно с вентиляцией;
в) Постановка катетера в вену;
г) Адреналин 1 мг в/в каждые 3-5 мин;
д) Рассмотреть применение:
-при ФЖ/ЖТ амиодарона,
-при ЭАБП/асистолии атропина, эуфиллина, эл. кардиостимуляции;
е) Исключить ошибки при проведении СЛР, проверить правильность подключения электродов и наличие контакта;
ж) Поиск потенциально обратимых причин

СЛР
в течение 2 минут

Алгоритм четыре "Г" четыре "Т"

Гипоксия

Гиповолемия

Гипер/гипокалиемия, гипомагниемия, ацидоз

Гипотермия

Tension (напряженный) пневмоторакс

Тампонада сердца

Тромбоэмболия

Токсическая передозировка

РЕАНИМАЦИЯЛЫҚ ІШ – ШАРАЛАРДЫҢ ЭФФЕКТИВТІ КРИТЕРИЛАРЫ

- СПОНТАНДЫ ТЫНЫС ҚОЗҒАЛЫСЫ
- бет пен ерінді бір реттік бояу
- қарашықтың тарылуы
- ұйқы артериясындағы пульс
- қозғалыс
- есін жинау

Реанимациялық шараларды

тоқтату

- ЖӨР-ні 30 мин ішінде жүргізеді, егер тиімділік белгілері болмаса, шараны тоқтатады
- Салқын суға бату, гипотермия және дәрі дәрмектермен улану кезінде 30 мин ұзақ жүргізіледі
- Реанимациялық шараларды тоқтатқан уақытты өлім уақыты ретінде белгілейді.

Пайдаланылган әдебиеттер

- ✓ Неотложная кардиология В.В.Руксин, 6-е издание, 2007
- ✓ Руководство по скорой медицинской помощи, С.Ф. Багненко, А.Л. Верткин, М.Ш Хубутя, А.Г. Мирошниченко, 2015
- ✓ Обзор рекомендаций Американской Ассоциации сердечных заболеваний по СЛР и неотложной помощи при сердечно-сосудистых заболеваниях от 2010 года
- ✓ Руководство для врачей скорой медицинской помощи, В.А. Михайловича, А.Г. Мирошниченко, 4-е издание, 2012
- ✓ http://www.medtransport.ru/view_page.php?page=107
- ✓ <http://meduniver.com/Medical/Neotlogka/520.html>